

Op de korrel

FOTO: MARIA BROUWER

Naar buiten

Opnieuw stonden accountants in het middelpunt van de belangstelling en opnieuw was de toonzetting negatief. Aanleiding was de Nordemann-lezing waar AFM-bestuurslid Koster scherpe uitspraken deed over het beroep. Wat oorspronkelijk bedoeld was als academisch debat over een ethische kwestie draaide uit op een stevig en openlijk conflict over de rol van de AFM. Hoe heeft het zover kunnen komen en waarom maakte het NIVRA zich zo druk over de uitspraken van Paul Koster? Enige toelichting is op zijn plaats.

Laat ik voorop stellen dat het NIVRA een discussie over de relatie tussen controle en advies niet uit de weg gaat, integendeel. We realiseren ons terdege dat het invoeren van onafhankelijkheidsregels geen einde heeft gemaakt aan het publieke debat over de nevenactiviteiten van de accountant. En ook de Wet toezicht accountantsorganisaties bevat niet het ultieme antwoord op alle vragen rond onafhankelijkheid. Ook wij gaan dus door met dit debat.

Wat de recente discussie echter een onverwachte impact gaf, was de persoon die de uitspraken deed. Elke willekeurige criticus had eenzelfde pleidooi kunnen houden, zonder dat het was opgemerkt. Het feit dat hier de Autoriteit (!) Financiële Markten sprak zorgde echter voor voorpaginanieuws. Nieuws dat bovendien het beroep (opnieuw) hard raakte en (opnieuw) in een negatief daglicht stelde. Dit terwijl er geen aanwijsbare aanleiding was, behalve misschien de door KPMG US getroffen schikking rond het belastingadvies (een zaak die dateerde van jaren terug en los stond van de controleactiviteiten).

Tegelijkertijd was de timing van de uitingen ongelukkig. Nog geen drie maanden geleden heeft de Tweede Kamer de Wta aangenomen en werd een amendement van de SP en Groen Links om controle en advies verder te scheiden met grote meerderheid verworpen. Sinds die tijd voeren NIVRA en AFM intensief overleg om het toezicht binnen de vastgestelde kaders verder uit te werken. Als NIVRA vroegen we ons dan ook af: waarom nu?

Probleem is dat accountants nog steeds een kwetsbare beroepsgroep zijn. Betrouwbaarheid en integriteit is onze achilleshiel en daar zijn we de afgelopen jaren herhaaldelijk geraakt. We hebben het nadeel van de twijfel. Al eerder heb ik eens geschreven over de brandweerman, de onbetwistbare nummer één op de lijst van populaire beroepen. Op de keper beschouwd zijn de verschillen tussen brandweerman en accountant niet zo groot. Beiden moeten af en toe branden bestrijden, beiden lopen daarbij risico's en beiden falen soms. Waar zit dan het verschil? Mijns inziens vooral in het feit dat het publiek onvoorwaardelijk aanneemt dat de brandweer zonder aarzelen uitrukt bij de eerste rooksignalen. Bij een accountant ligt dat anders. Die gaat eerst eens kijken of z'n pak geen vlekken oploopt, bestudeert vervolgens de verzekeringspolis en gaat daarna eens kijken waar de brand is. Althans, dat is de perceptie. In een nieuw MARC-onderzoek over fraude, dat we een dezer dagen zullen publiceren (zie ook pagina 32), blijkt dat het publiek veel meer alertheid en actie van de accountant verwacht.

Als beroepsgroep klagen we over de negatieve perceptie - en gezien de gevolgen is daar alle reden voor - maar je kunt je afvragen in hoeverre we er niet zelf ook medeschuldig aan zijn. Het valt me op hoe onzichtbaar we altijd zijn in vergelijking met andere beroepsgroepen: advocaten, medisch specialisten, ondernemers. Zeker in tijden van crisis mis ik de prominente vertegenwoordigers van accountantsorganisaties in het publieke debat. Dit terwijl relatieve buitenstaanders als Blokdijk, Westra of Veenstra zelden schromen om commentaar te geven. Daarmee bepalen zij vaak de toon. Op zich geen probleem, maar het is onvoldoende als we het vak weer maatschappelijk aanzien en relevantie willen geven. Onze reactie op de uitspraken van Koster heeft veel bijval ontvangen. Het wordt tijd dat we ons laten zien en van ons laten horen. Dat geldt niet alleen voor het NIVRA, dat geldt voor iedereen die trots is op het vak. Dus, collega's: neem deel aan het debat. Luister goed, bereid je voor en laat van je horen!

Gert Smit
algemeen directeur